

UPPIK UUTISLEHTI 2/2005
UPPIK NYHETSBLAD 2/2005

Uppik - ystävyysseura Suomi - Grönlanti ry
Sibeliuksenkatu 9 A, 00250 Helsinki • puh: (09) 4542 0812 • faksi (09) 4542 0820
agnete.sippel@pohjola-norden.fi • www.pohjola-norden.fi/uppiK/uppiK-hs.htm

En ny era för Pohjola-Norden

Inom Pohjola-Norden jäser det. Vibrationerna känns allra kraftigast för vännerna av Grönland, fastän isen pressar hårdast på Skandinaviens fastland. Verksamhetsledaren i vår förening har blivit uppsagd. Styrelsen för Uppik har inte varnats på förhand. Vi driver omkring på Atlanten.

Hela Pohjola-Nordens verksamhet förefaller vara i kris. Som svar på Uppiks brev målar generalsekreteraren en dramatisk bild av hela förbundet. ”Tryggandet av fortsatt långsiktig verksamhet förutsätter en avsevärd personalminskning”. ”Styrelsen kommer att gå igenom förbundets fasta tjänster och tjänsteuppgifter...”

Det är bra att resurserna för verksamheten och ekonomin granskas. Samtidigt är det bra att diskutera hela Pohjola-Nordens roll. Generalsekreteraren skriver till Uppik, att vår verksamhetsledare är uppsagd av produktions - ekonomiska skäl. Ändå har hon under alla dessa år arbetat med kultur- och skolningsuppgifter.

Det underliga är, att verksamhetsledaren för vår förening är den enda, som i praktiken sägs upp. Tror den politiska ledningen verkligen, att man genom att avstå från hennes 40-procentiga arbetsvecka skall lyckas få fartyget från grundet?

Pohjola-Norden torde ha framför sig samma väg som vänskapsföreningen Finland-Sovjetunionen. Den halvofficiella vänskapsföreningen, som grundades på J.K.Paasikivis befallning, var länge ett statligt organ. Då verksamheten senare fördes ner på gräsrotsnivå, upplever föreningen ett nytt uppsving. En återgång till talko-andan och ett avståndstagande från bästa-broder mentalitet med ministeriets pengar är ett framtida måste. Till all lycka är politikerna ansvariga för förbundet, vilka i sin tur är ansvariga inför skattebetalarna, dvs. Nordens vänner.

På Pohjola-Nordens uppmaning registrerades i tiden Uppik. Resultatet av arbetet har varit gott. Plötsligt har vårt arbete blivit ”ohållbart”. Verksamhetsledaren lön, som inte ens utgör en halv arbetsvecka, håller på att plötsligt stjälpa hela ekonomin.

Uppik anser att den politiska ledningen i Pohjola-Norden har gjort ett politiskt beslut. Den riktar sin blick mot öster och de sk. närområdena. En blick på kartan och i historieböckerna skulle vara till gagn både för effektiva tjänstemän och skickliga politiker i denna nödens stund.

Det är inte möjligt, att från den låga pall, som ordförande i Uppik sitter på få en klar överblick över allt det stora som sker. Men klart är att det skulle löna sig för Pohjola-Norden att söka efter en ny början, snabbare än marken försvinner under dess fötter.

Gott Nytt År 2006 kära vänner av Väst-Norden. Arbetet fortsätter, arbetet.

Timo Malmi, ordförande

Pohjola-Norden uuden alussa

Pohjola-Nordenissa maan kuori nousee. Sen tärinä tuntuu voimakkaimmin Grönlannin ystävien kohdalla. Yllättäen yhdistyksemme toiminnanjohtaja on irtisanottu. Uppikin hallitusta ei ole etukäteen varoitettu. Ajelehdimme Atlantilla.

Koko Pohjola-Nordenin toiminta näyttää olevan kriisissä. Vastauksessaan Uppikin hämmästelykirjeeseen pääsihteeri maalaa dramaattisen kuvan koko liitolle. "Pitkäjänteisen toiminnan jatkuvuuden turvaaminen edellyttää huomattavaa henkilökuntavähennystä." "Hallitus aikoo käydä läpi liiton pysyvät toimet ja toimenkuvat..."

On hyvä, että toiminnan resurssit ja talous tarkastetaan. Samalla on hyvä pohtia koko Pohjola-Nordenin roolia. Pääsihteeri kirjoittaa Uppikille, että toiminnanjohtajamme on irtisanottu tuotannollis-taloudellisista syistä. Hän on kuitenkin kaikki nämä vuodet tehnyt sivistys- ja koulutustyötä.

Kummallista on, että yhdistyksemme toiminnanjohtaja on ainoa, joka käytännössä irtisanotaan. Uskooko poliittinen johto, että hänen 40 prosenttisesta vuosityöpanoksestaan luopumalla laiva saadaan karilta?

Pohjola-Nordenilla lienee edessään Suomi-Neuvostoliitto-seuran tie. J.K. Paasikiven käskystä perustettu puolivirallinen ystävyysseura oli pitkään valtiollinen elin. Kun seura jalkautettiin, se elää uutta nousun kautta. Paluu talkoohenkeen ja irtiotto ministeriön rahoilla ystävästelystä on edessä. Onneksi liitossa ovat poliitikot vastuussa, jotka taas ovat vastuussa veronmaksajille meille Pohjolan ystäville.

Pohjola-Nordenin johdon kehotuksesta Uppik aikanaan rekisteröitiin. Työn tulokset ovat olleet hyviä. Yllättäen työmme on muuttunut "kestämättömäksi". Alle puoliaikaisen toiminnanhoitajan palkka on osaltaan äkisti kaatamassa koko talouden.

Uppik näkee Nordenin poliittisen johdon tehneen poliittisen päätöksen. Se suuntaa katseensa itään ja ns. lähialueisiin. Katse karttaan ja historian kirjoihin hyödyttäisi hädän hetkellä niin tehokkaita virkamiehiä kuin taitavia poliitikkojakin.

Mistä isommasta tässä kaikessa on kysymys, ei selviä Uppikin puheenjohtajan pikku pallilta. Mutta selvää on että Pohjola-Nordenin kannattaa etsiä uutta alkua, nopeammin kuin maan pinta sen jalkojen alla nousee.

Hyvää Uutta Vuotta 2006 Länsi-Pohjolan ystäville. Työ jatkuu, työ.

Timo Malmi, puheenjohtaja

”Grönland är skaparens förstfödda, mest älskade och arvinge till den kommande världen”

Kära läsare,

Deltog i ett synnerligen givande och intressant möte för frivilligorganisationer i **Köpenhamn den 21 oktober 2005** på *Frederiks Bastion*. Frivilligkonferensen arrangerades av NMR och föreningen Norden i Danmark. Bl.a. tog generalsekreteraren för Nordiska Ministerrådet **Per Unckel** upp frågan, ”Hur ser samarbetet ut mellan frivilligsektorn idag?” och ”Vilka visioner har ministerrådet för hur samarbetet i framtiden skall kunna utvecklas?”. Vad är det som håller Norden samman?

Svar: gemenskapen, identiteten, kulturen och framför allt *den nordiska språkgemenskapen*.

Den **nya Nordiska politiken**, skall gå ut på, att stärka vår nordiska demokrati. Det kan endast ske genom att ge de Nordiska frivilliga organisationerna större möjlighet att påverka besluten i ett tidigt skede. Så som det nu är har man skött otroligt dåligt kontakterna till dem. De borde stödjas mera, på olika sätt, även ekonomiskt. För att få större legitimitet bör man ha ett brett stöd av befolkningen i hela Norden. Det får man med hjälp av de frivilliga föreningarna på gräsrotsnivån. Det folkliga engagemanget är inte mera lika starkt, länken till vanliga människor har torkat ut och byråkratin har tagit över. Kvaliteten på **demokratin** har därför blivit lidande, den kunde vara mycket bättre. Många beslut görs i slutna kabinett och makten är koncentrerad i få händer.

Västnorden möte i Köpenhamn i februari 2006

För första gången planerar nu Nordiska ministerrådet (NMR) att sammankalla ett bilateralt möte med fonder och föreningar kring temat Västnorden.

För arrangemangen står Nordisk kulturfond och det hålls på Schaeffergården i Danmark, den **4 februari 2006**. Från Finland kommer styrelserepresentanter från Uppik och Tjaldur -vänskapsförening Finland-Färöarna att delta.

Nordisk Vinterdag på Hanaholmen den 11 mars 2006

Uppik medverkar i den traditionella vinterdagen men kommer att satsa stort under vinterdagen 2007 då man kommer att ha en större Västnordisk satsning i samarbete med de nordiska ambassaderna från Danmark, Norge och Island och med vänföreningar som representerar västnorden.

Grönlands konst – fönstret är öppet mot Västnorden 15.3 – 28.4 2006

På våren mars – april är **Kristian Olsen aaju**, grönländsk utställare på **Eckerö Post & tullhus 22270 Eckerö, Åland**

Aaju fångar Grönlands ansikte som presenterar forntid nutid och framtid. Hans konst är omväxlande med varma kraftiga färger, naturmålningar och impressionistiska. Som konstnär anser han sig vara mer traditionell, han söker sina kontakter i Norden och till länder i Grönlands närhet. Naturbilderna målar han i sin ateljé, inte ut i naturen eller efter foton, det är frågan om inre bilder och landskap.

I samma impressionistiska anda har den grönländska poeten aaju skapat sitt fascinerande ordkonstverk *Oqaatsit Nunaat – Ordenes Land* som nominerades för Nordiska rådets litteraturpris 2004.

Kontaktperson: Peter Winqvist
PeterPostvägen [peter.ax@postvagen.com]

Hedersgåva på 20.000 kronor ur Frederik Nielsens Författarminnesfond.

I september i år har det gått 100 år sen den kände grönländska författaren och kulturpersonligheten **Frederik Nielsens** födelse. Med anledning av detta **100-årsjubileum** har den grönländska författarföreningen beslutat tilldela två författare en heders-gåva på 20.000 kronor var ur Frederik Nielsens Författarminnesfond. Prismottagarna är **Kristian Olsen aaju** och **Henrik Wilhjelm**.

Den grönländske författaren **Kristian Olsen aaju** räknas som den mest nyskapande i grönländsk diktarkonst, där debatten om den grönländska identiteten står i förgrunden.

Den danskfödde **Henrik Wilhjelm** har verkat som präst på Grönland och lärt sig det grönländska språket av just Frederik Nielsen. Han har dessutom utgett flere historiska böcker och sålunda bidragit till att grönländska ungdomar fått en möjlighet att lära känna sin egen grönländska historia. De två författarpriserna har överräckts vid en jubileumskonferens den **4 november 2005 i Nuuk** av författarföreningens ordförande Aqqaluk Lyngé.

Kristian Olsen aaju c/o Salokorpi
Kettutie 4 A 32 FIN 00800 Helsinki
e-mail aaju@privat.dk eller sinikka.salokorpi@kolumbus.fi

Kulturreform

I den stora reformen att omstrukturera det nordiska kultursamarbetet kommer NMR att satsa på de **Nordiska husen och instituten i Norden**. Deras roll uppfattas som viktiga och kommer att förstärkas inom det officiella nordiska samarbetet.

Ny styrelsemedlem i Nordens institut i Grönland (NAPA)

Undervisningsministeriet har den **10 november 2005** föreslagit att Uppiks verksamhetsledare **Agnete Sippel** ingår som Finlands representant i styrelsen för Nordens institut i Grönland (NAPA) för den återstående mandatperioden 2005-2006 som ordinarie medlem.

Slutligen önskar jag tacka Uppiks fantastiska styrelse, alla medhjälpare, vänner och gynnare för det gångna året 2005. Trots svårigheterna inom Pohjola-Norden känns det tryggt att veta, att jag har många vänner inte bara här hemma utan i hela Norden. Vad än det nya året 2006 för med sig, har vi vunnit.

Tillönskar er alla ett riktigt Gott Nytt År.

Helsingfors den 25 november 2005
Agnete Sippel
Verksamhetsledare

- Hvad vil I gøre ved revisionsfirmaets skarpe kritik af Hjemmestyrets administration.
- Finde et andet revisionsfirma!

Nanuminersormerullutik Oqartussat pisort-aqarfianik kukkumersiuisarfiup isornartorsiinera sukannersoq qanoq iliorfigissa-viuk?
- Kukkumersiuisarfimmik allamik toqqaas-saagut!

Näyttely - Utställning

Eskimonaista lämmittää nyt myös makuupussi

Hannu Pöppösen artikkeli Helsingin Sanomissa 7.11.05

Suomen Kansallisoopperan lämpiössä on näyttely nimeltään *Keskusteluja*. Näyttely on avoinna 8.1.2006 saakka. (Helsinginkatu 58, Helsinki) avoinna ma-pe klo 12-17 sekä näytäntöjen yhteydessä.

Näyttelyssä on mm. esillä Harri Koskisen *Eskimonaisten makuupussi*. Verkkomainen kuori on tehty paperinarusta ja sisusta rutistetusta sanomalehtipaperista.

Harri Koskisen Eskimonaisten makuupussi.

En sovsäck ger värme åt eskimåkvinnan

En artikel i Helsingin Sanomat 7.11.05 skriven av Hannu Pöppönen

I foajén i Finlands Nationalopera finns en utställning *Samtal*. Utställningen är öppen till 8.1.2006 (Helsingforsgatan 58, Helsingfors) må-fre kl 12-17 samt under föreställningarna.

I utställningen finns bl.a Harri Koskinens *Eskimåkvinnans sovsäck*. Det nätliknande skalet är gjort av papperssnöre och den är fylld med hopskrynklat tidningspapper.

Tulevat tapahtumat (käännös Aira-Liisa Roiha)

Länsi-Pohjolan kokous Kööpenhaminassa helmikuussa 2006

Pohjoismaiden ministerineuvosto (NMR) suunnittelee nyt ensimmäistä kertaa yhteistä kokousta rahastojen ja yhdistysten kanssa teemana Länsi-Pohjola. Pohjoismainen Kulttuurirahasto vastaa järjestelyistä. Kokous pidetään Schaeffergårdenissa Tanskassa **4. helmikuuta 2006**. Suomesta osallistuu Uppikin ja Tjaldurin - ystävyysseura Suomi-Färsaaret - hallitusten edustajia.

Pohjolan Talvipäivät Hanasaarella 11. maaliskuuta 2006

Uppik osallistuu perinteisille talvipäiville vuonna 2006, mutta paremmalla panostuksella vasta vuonna 2007, kun isommat Länsi-Pohjolan tapahtumat järjestetään yhteistyössä Tanskan, Norjan ja Islannin lähetystöjen sekä Länsi-Pohjolan ystävyysseurojen kanssa.

Grönlannin taidetta – ikkuna Länsi-Pohjolaan 15.3. – 28.4.2006

Keväällä maaliskuussa grönlantilainen taiteilija **Kristian Olsen aaju** järjestää näyttelyn Ahvenanmaalla **Eckerön Posti- ja Tullitalossa, 22270 Eckerö, Ahvenanmaa**.

Yhteyshenkilö: Peter Winqvist, PeterPostvägen [peter.ax@postvagen.com]

Uusi hallituksen jäsen Pohjolan instituutissa Grönlannissa (NAPA)

Opetusministeriö on ehdottanut marraskuun 10. päivänä 2005 Uppikin toiminnanjohtaja **Agnete Sippelin** Suomen edustajaksi Pohjolan Instituutin Grönlannissa hallituksen varsinaiseksi jäseneksi jäljellä olevan kauden 2005-2006 ajaksi.

LAD SUBKULTUREN LEVE I VESTNORDEN

De nordiske kulturministre har på et möde i Reykjavik den 26. oktober 2005 besluttet, at det nordiske kultursamarbejde skal reformeres.

Det er en spændende proces, som er under opsejling. Det vil givetvis være en sej proces, som i sidste ende rammer subkulturen i det nordiske samarbejde og i særdeleshed i Vestnorden. I Vestnorden består subkulturen af utallige smågrupper, der tilsammen skaber idéer, projekter og spændende samværsformer, som på én eller anden måde får dannet en grobund for en skabende proces, hvis menneskelige berigelse ikke nødvendigvis kræver stor og dyr administration.

I den nuværende og kontaktnære proces i Vestnorden, hvor kontakter, fælles interesser og lysten til at lære den gensidige kultur at kende blomstrer, skabes der veje til noget større. Denne gensidighed anvender ofte den idealistiske og den entusiastiske ånd som drivkraft.

Hvis det nordiske kultursamarbejde skal hvile på reformer, som minimerer smågruppernes initiativrigdom og deres inspirerende kulturprocesser, også i Vestnorden, så bliver det nordiske kultursamarbejde til et embedsmandsvælde, som sjældent tænker med hjerteblodet. Det vigtigste værktøj i et embedsmandsvælde, hvor der individualiseres og økonomiseres, er en énstrengt struktur, strategi, lønsomhed og effektivisering, som først og fremmest udrenser de urentable, besværlige og tunge grupper, som spænder ben for en konfliktløs og magtformidlet forandringsmodel.

Definitionen af det nordiske samarbejde er ikke simpelt, heller ikke i Vestnorden. Men der er otte lande, som skal finde hinanden i en fair forandringsmodel, som tilgodeser subkulturen.

Det nordiske kultursamarbejde, også i Vestnorden, hvor de små nationer bærer en stor byrde, kræver det absolutte af et eventuelt kommende embedsmandsvælde. Det absolutte er indsigt, menneskelighed og forståelse for forskellighed i respekt for kulturelle værdier.

I Vestnorden er vi öer og lande, der forstår hinandens følelser og de klimatiske livsvilkår. Derfor må de reformivrige kulturministre være varsomme med at reformere subkulturen i sänk i Norden og i særdeleshed i Vestnorden.

Kristian Olsen aaju

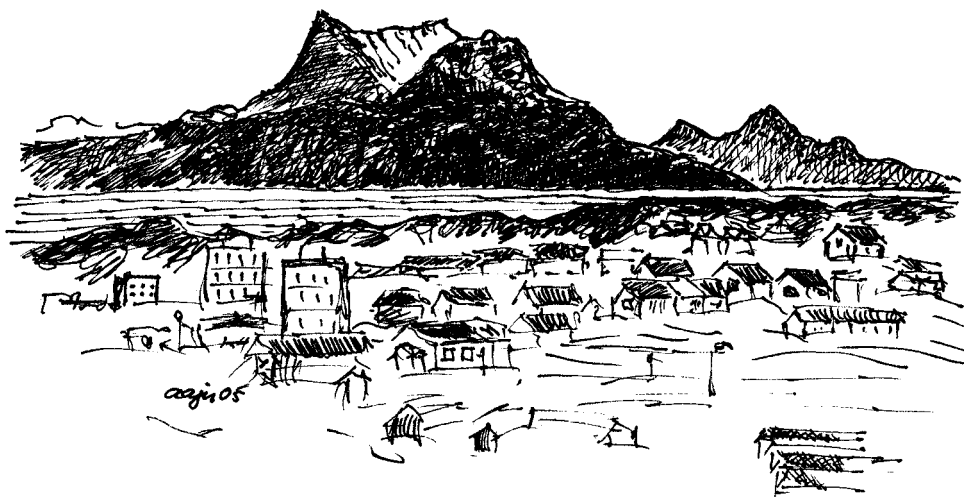

bild Kristian Olsen aaju

En dialog om livsvärden

En katt säger åt en annan katt:
Varför tittar de på oss?
Varför tar de bilder av oss?

Den andra katten åt den första:
Är vi så viktiga för dem?
Är vi så intressanta,
att de måste visa oss
för sina familjer, sina hustrur, sina män, sina barn, sina barnbarn och
sina husdjur i alla världens hörn, där livet är så annorlunda än
här i Grönland?

Den första till den andra:
Vad kan vi ge världen?

Den andra till den första:
Glädje, leende, tårar av lycka?

Båda katterna i kör:
Vi är ju lyckliga katter,
vi har inga problem eller svårigheter.
Vi får mat varje dag,
vi har inte ångest eller jäkt.
Vi är människornas vänner.
Vi vill ge människorna hopp,
skydda dem för jäkt och larm.
Vi lyssnar här i naturen på
vindens sus i gräset.
Vi är redan för gamla att jaga.
Vi är i den åldern, att vi har förmåga att njuta av livet.
Vi äter, sover och tassar omkring i solskenet.
Vi tittar på er som vill fotografera oss.

Den första säger åt de egendomliga utlänningarna framför sig som fotograferar:
Vi har alltid tillräckligt med mat.
Våra egna hämtar den åt oss från det stora varuhusets avdelning för kattmat
Ta bara bilder av oss,
och kom ihåg att säga åt alla, då ni visar dessa bilder,
någonstans där hemma med ett leende i era ansikten.
Vi önskar er frid och ett lyckligt liv
Så lever vi här,
Vi tittar båda på de förbipasserande.
Från olika vinklar i de fridfulla husen.

*Kristian Olsen aaju
översättning Helmuth Sippel*

Vuoropuhelua elämänarvoista

Yksi kissa sanoo toiselle:
Miksi nuo katsovat meitä?
Miksi ne ottavat meistä kuvia?

Toinen kissa ensimmäiselle:
Olemmeko me niin tärkeitä noille?
Olemmeko me niin kiinnostavia,
että heidän täytyy näyttää meitä
perheilleen, vaimoilleen, miehilleen, lapsilleen, lastenlapsilleen ja
kotieläimilleen maailman joka kolkassa, missä elämä on niin erilaista kuin
täällä Grönlannissa?

Ensimmäinen toiselle:
Mitä me voimme antaa maailmalle?

Toinen kissa ensimmäiselle:
Iloa, hymyä onnen kyyneleitä?

Molemmat kissat kuorossa:
Mehän olemme onnellisia kissoja,
ei meillä ole ongelmia eikä vaikeuksia.
Saamme ruokaa joka päivä,
ei meillä ole ahdistusta eikä kiireitä.
Me olemme ihmisten ystäviä.
Haluamme antaa ihmisille toivoa,
suojata heitä kiireeltä ja hulinalta.
Me kuuntelemme täällä luonnossa
tuulen huminaa ruohikossa.
Olemme jo liian vanhoja metsästäämään.
Olemme siinä iässä, että osaamme nauttia elämästä.
Syömme, nukumme, tassutteleme auringonpaisteessa.
Katselemme teitä jotka haluatte kuvata meitä.

Ensimmäinen sanoo edessään kuvaaville omituisille ulkomaalaisille:
Meillä on aina tarpeeksi ruokaa.
Suuren tavaratalon kissanruokaosastolta kotiväkemme tuo sitä meille.
Ottakaa vain kuvia meistä,
ja muistakaa sanoa kaikille, kun näytätte näitä kuvia,
jossakin siellä kotonanne hymy kasvoillanne.
Me toivomme teille rauhaa ja onnellista elämää.
Näin me täällä elelemme,
katselemme kahdestaan ohikulkijoita.
Rauhallisten talojemme kulmilla.

*Krsitian Olsen aaju
(Kirjasta "Kissat kertovat", Helmi-Kustantamo)*

MUKAVIEN IHMISTEN KAUPUNKI

Grönlannin pääkaupungissa Nuukissa eletään kiireistä aikaa kesän alkaessa. Tapahtumia riittää jokaiseen makuun, vieraskutsuja satelee, ravintolat ovat niin täynnä että on syytä varata pöytä etukäteen. Mutta viimeistään kesäkuun viimeisenä lentävät ihmiset lomille, kauas pois täältä maailman suurimmalta saarelta. Nuuk hiljenee palatakseen taas arkeen ja työn ääreen elokuussa.

Varhainen aamu Kastrupin kentällä. Punainen, valkopilkkuinen Airbus on lähdössä neljän tunnin lennolle kohti Grönlantia. Air Greenlandin henkilökunta on hymyilevää, ystävällistä. Palvelu toimii moitteettomasti ja ruoka on hyvää. Lentoemännät juttelevat matkustajien kanssa. Vieressäni istuu nuori grönlantilainen mies, joka puhuu hyvää englantia ja kertoo olleensa Tanskassa koulutuksessa. Hän on poliisi, erikoistunut huumerikollisuuteen. Kentällä koneeseen pääsyä odotellessamme huumekoira haisteli meidät kaikki matkustajat.

"Meillä on Grönlannissa erittäin paha huumeongelma", mies kertoo. "Nuoret aloittavat kokeilunsa hyvin varhain. Vaikeat kotiolut ja alkoholin ja hashiksen yhteiskäyttö ovat yhteiskuntamme suuria ongelmia."

Nuorta poliisia odotti Nuukissa nuori vaimo. Ja kotona vene, joka viikonlopuksi veisi pariskunnan monien muiden tapaan merelle kalaan. Grönlantilaiset viettävät paljon aikaa ulkona luonnossa, he metsästävät, kalastavat, poimivat marjoja. Poliisin huumeongelmat saivat odottaa vielä muutaman vapaapäivän. Nuukissa aurinko hymyili koko naamallaan.

Hymyileviä ihmisiä

Noin 15 000 asukkaan pääkaupungissa Nuukissa on yllättävän paljon autoja. Ja mikä ajokulttuuri! Jokainen autoilija pysähtyy jalankulkijan edessä ja päästää tämän kadun yli vaikkei kyseessä olisikaan suojatie. Kaduilla ja aukioilla tutut ja ystävät juttelevat vilkkaasti, halaavat toisiaan lämpimästi ja nauravat.

Yksi ihmisten kiihkeimpiä puheenaiheita kesällä oli Grönlannin mahdollinen itsenäisyys puolesta ja vastaan. Poliitikot laskevat jo vuosia, jolloin maailman suurimmasta saaresta tulee itsenäinen valtio. Viisaammat ja varovaisemmat tekevät laskelmia mitä tapahtuu, kun Tanskan kruunut eivät enää putoakaan tšekäläisiin pankkeihin. Yksi asia on kuitenkin sataprosenttisen varmaa. Tanskan kuninkaallisia ei hylätä vaikka itsenäisyys tulisikin.

Ihmisiä huolestuttavat ennätysvauhtia sulavat jäätiköt. Kymmenisen vuotta sitten mannerjäätikön sulamisvauhti oli 5 kilometriä vuodessa, nyt se on 14 kilometriä. Grönlantilaiset ja färsaarelaiset poliitikot olivat vihaisia Tanskalle, joka ei kutsunut edustajaa näistä Tanskaan virallisesti kuuluvista itsehallintosaarista presidentti Bushin vieraillessa Kööpenhaminassa. Grönlannin parlamentin puheenjohtaja Jonathan Motzfeldt sanoi Bushin tulleen tapaamaan amputoitua Tanskaa. Ehkä Tanskan pääministeri Fogh pelkäsi Nuukin edustajan ottavan puheeksi saaren mannerjäätikön painajaismaisen sulamisvauhdin!

Kulttuuri kukkii

Keskellä Nuukia sijaitseva komean kaareva Grönlannin kulttuurikeskus Katuaq on kansallinen ja kansainvälinen monitoimikeskus. Siellä järjestetään konsertteja, teatteriesityksiä, näyttelyitä, konferensseja, showohjelmia. Siellä toimii myös tasokas taidekoulu. Katuaqissa on kotinsa myös Grönlannin Pohjoismaisella Kulttuuri-instituutilla NAPA:lla, jonka tehtäviä on luoda Grönlantiin kulttuuritoimintaa, edistää erilaisia kulttuuriprojekteja, kasvatus- ja tutkimustoimintaa, lujittaa Grönlannin ja muiden pohjoismaiden välisiä siteitä.

"Olemme olleet mukana monessa tärkeässä kulttuuriohjelmassa", sanoo Anders Berndtsson, NAPA:n johtaja. "Färsaarten, Grönlannin ja Islannin pyyntikulttuurinäyttely 2003 oli rakennettu kolmesta osasta: taiteellisesta, etnografisesta ja teknologisesta. Se oli niin suosittu myös täällä Katuaqissa, että kuudentoista päivän aikana näyttelyssä kävi 7 000 ihmistä.

Samoihin aikoihin järjestimme myös Crossroads-musiikkifestivaalin, jossa oli tietyt raamit. Klassinen kohtasi rockin. Oli pohjoisia ääniä, rumpuja ja perinteitä Tärkeimpiä tehtäviämme on lasten ja nuorisokulttuurin tukeminen."

Kesälomaa Anders vietti kotisaarellaan Ahvenanmaalla yhdessä grönlantilaisen vaimonsa Varsten ja pienen poikansa kanssa. Anders on toiminut NAPA:n johtajana lähes neljä vuotta.

"Olen kirjoittanut itselleni NAPA:n 10 käskyä", Anders kertoo. "Kysymykset ovat usein tärkeämpiä kuin vastaukset. Jos emme näy, meitä ei ole. Ei ole olemassa ongelmia, vain asioita jotka pitää ratkaista."

Kuva Kristian Olsen aaju

Naapurin tyttö

NAPA:n naapurissa istuu projektijohtaja Bendo Schmidt, joka tunnetaan myös kuuluisana naamio- tanssijana ja näyttelijänä. Hänenkin työnsä on lähellä lapsia ja nuoria. Bendo järjestää teatteri- ja tanssiesityksiä myös muihin Grönlannin rantakaupunkeihin sekä tuottaa kansainvälisiä ryhmiä.

"On hyvin tärkeää tuoda kulttuuria lapsille, sillä kymmenen vuoden kuluttua he ovat nuoria aikuisia, joissa toivottavasti lapsena saatu kulttuurin siemen rupeaa kasvamaan", Bendo sanoo.

"On myös hieno juttu että tämä kulttuuritalomme on keskellä kaupunkia, täällä käy paljon lapsia ja nuoria, ilman mitään erikoisohjelmia", Bendo iloitsee. "Tänne on helppo tulla, kaikki ovat tervetulleita. Ja meillä on täällä myös mukava kahvila."

Grönlantilaiset ovat hyvin musikaalista kansaa. Bendo sanoo, että on tärkeää kun lapsille aivan pienestä pitäen lauletaan grönlantilaisia lapsenlauluja. Musiikilla on tärkeä merkitys aivan kehtolauluista alkaen.

Bendo suunnittelee ohjelmiaan vähintään vuosi etukäteen. Hän vastaa myös pienen teatteriseurueen Silamiutin ohjelmista ja kiertueista. Tämän vuoden marraskuussa parikymmentä Chukotkatanssijaa on tulossa Siperiasta.

"On tärkeää olla yhteydessä moniin kaukasiinkin pohjoisen kansoihin. Linkki omaan kulttuuriin ja vahva identiteetti auttavat ymmärtämään myös muita kulttuureita", Bendo sanoo.

Uusi taidemuseo

Toukokuun lopussa tänä vuonna avattiin Nuukissa tasokas uusi taidemuseo restauroituun vanhaan adventtikirkkoon. Museon kokoelmat käsittävät kolmisen sataa maalausta, akvarellia, grafiikanlehteä ja noin 600 kivi-, luu- ja puuesinettä. Työt ovat Helena ja Svend Jungen taidekokoelmista. Monet maalaukset ovat 1800-1900 -lukujen taitteen tanskalaisten Grönlannin tutkimusmatkailijoiden tekemiä.

Sven Junge on Grönlannin rikkaimpia ihmisiä, joka nuorena tuli rakennustöihin saarelle. Rakkaus taiteeseen syntyi tanskalaisen nuorukaisen ollessa rakentamassa tuberkuloosisairaala Nuukiin. Monet sairaut osasivat piirtää ja maalata. Junge halusi auttaa näitä ihmisiä ja ostaa heidän töitään.

Taidemuseon johtaja Emil Rosing on luonut museon ilmeen. Se on niin täydellinen, ettei voi olla huomaamatta Rosingin monivuotista kokemusta Grönlannin kansallismuseon johtajana.

"Svend Jungella on vielä suuri kokoelma modernia taidetta, jonka uudeksi kodiksi meillä on suunnitelmia. Sekin toteutetaan omin grönlantilaisin voimin, yhtä suurella maulla ja kunnioituksella kuin tämäkin museo, sanoo Rosing.

Oppia ikä kaikki

Grönlannissa ei ole mikään salaisuus, että alkoholin käyttö saa joskus liian suuren otteensa ihmisistä. Monet isät ja äidit juovat yhdessä, jolloin lapset ovat heitteillä. Suuren 540 oppilaan koulun johtajaopettaja Johanne Olsen arnaq suree sitä, ettei kouluissa ole ilmaista ruokaa oppilaille.

"Kunnat sanovat, ettei ole rahaa ruokaan, mutta se on kovin lyhytnäköistä", Johanne sanoo. "Sekin on ollut ongelma, että lapsia opetetaan kahdella kielellä, tanskaksi ja grönlanniksi. Joidenkin lasten on vaikeaa omaksua tällaista opetustapaa, seurauksena on usein molempien kielten heikkous."

Nuukin koululaisilla on paljon ongelmia verrattuna pienten paikkakuntien kouluihin. Lapsissa ilmenee ahdistusta, pelkotiloja, aggressiivisuutta. Johanne koulussa on kolme erikoisluokkaa näitä lapsia varten.

"Normaali grönlantilainen, niin lapsi kuin aikuinenkin, on hyvin ujo. Itseluottamuksen rakentaminen lapsille on hyvin tärkeää."

Ålborg ja Århus on niitä Tanskan kaupunkeja, joissa monet nuoret jatkavat opintojaan. Nuukin yliopistossa, johon vuonna 1984 otettiin ensimmäiset ylioppilaat, voi opiskella grönlannin kieltä, kirjallisuushistoriaa, kauppatiedettä, valtiotiedettä, politiikkaa, kulttuuria, sosiologiaa.

Grönlannin kuuluisin opinahjo on 1845 perustettu Ilinniarfissuaq, opettajakorkeakoulu, josta on monia sukupolvia valmistunut saaren älymystön ja politiikan merkkihenkilöitä.

"Meillä on monta ihanaa oppilasta koulussamme, he saavat hyviä todistuksia ja nauttivat koulukäynnistä. On myös paljon sellaisia vanhempia, joiden kanssa olemme yhteydessä niin hyvissä kuin ongelmallisissakin asioissa. Nämä ovat opettajan iloja."

Johanne oli tänä kesänä Suomea kiertämässä. Hän oli lukenut paljon mainetta saaneesta suomalaisesta koulujärjestelmästä ja sen hyvistä saavutuksista.

"On sääli etteivät lapsemme tiedä paljonkaan muista pohjoismaista kuin Tanskasta", Johanne sanoo. "Miniäni isä tuli opiskelemaan nuorena miehenä 1968 Pietarsaaren ammattikouluun. Seisoin viime kesänä koulun pihalla ja ajattelin, miten hyvä olisi lähettää omia koululaisiani Suomeen."

Sinikka Salokorpi

Rohkea pikkupoika uskalsi kulkea paljain jaloin kesäkuun kylmässä rantavedessä.

Kangerlussuaqista on vain kolmen ja puolen tunnin lentomatka Lontooseen, lähes tunnin lyhyempi kuin Kööpenhaminaan!

Kuvat Kristian Olsen aaju

BARNDOMSMINNEN FRÅN GRÖNLAND

Jag är i skrivande stund mitt uppe i flyttningsbestyr, men tar en stund ledigt från packandet för att berätta något från min barndom på Grönland. Eftersom julen står för dörren skall jag försöka återkalla några julminnen... och det är faktiskt inte det minsta svårt, trots att det har gått trettio år sedan dess! Mina föräldrar var missionärer på Grönland åren 1968-72, två år i Sisimiut och de följande två åren i Nanortalik.

Av alla barndomsjular är det julen på Grönland jag minns bäst. Kanske för att den skilde sig från julen i Finland, åtminstone till en viss del. Min mamma har berättat att vi fick mera julklappar på Grönland än någonsin annars. Julpaket anlände per post från släkt och vänner i Finland, men detta har jag inte något minne av, det var den speciella stämningen som jag förknippar med julen på Grönland. Kan inte påstå att man har mera julstämning på Grönland, det är alltså mina minnen, min upplevelse.

Grönländarna sjöng sina vackra långsamma julhymner i kyrkan, iklädda de granna nationaldräkterna och på julafton gick männen runt i grupper och sjöng utanför husen. Och julen var garanterat vit, åtminstone i Sisimiut. I Nanortalik, som ligger på sydspetsen, lär vi ha upplevt också en regnig jul. Grönländarna delade julklapparna redan på julaftonsmorgonen. Om det är enligt dansk sed har jag inte klart för mig. Ingen jul utan julgran, tänker kanske någon?! för på Grönland växer ju inga träd, bortsett från några fjällbjörkar. Men visst hade vi julgran. Ett skepp kom lastat med granar från Danmark, och då man såg granar endast under julen så var det mera speciellt. Min yngsta bror som är född på Grönland ropade entusiastiskt ”va massor julgranar!!”, då han såg granskogen från bilfönstret under hemresan från Vanda flygfält. De enda granarna han sett var julgranar.

Fanns det något att fira så firade grönländarna helhjärtat. Om det så var födelsedagar, konfirmation eller jul. Min nostalgi får kanske allt att låta som ren idyll, men medaljen har också en baksida – spriten flödade och med den rann säkert mångens julstämning bort.

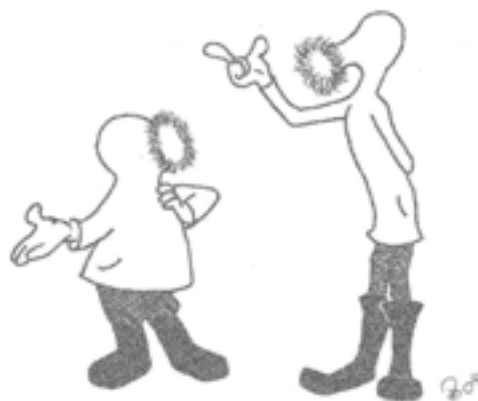
Jag tror aldrig jag har sett så många raketer skjutas på nyårsafton som där. Man gick man ur huset för att fira nyåret. Hela byn var samlad. Vi var också ute hela familjen. Jag minns att det var så trångt att man knappt kom fram på vägen och man såg inte himlen för alla raketer. Ett enda ljushav. Men på nyårsdagen var det förvånansvärt tyst och tomt där ute?!

Det här var några JULglimtar från min grönländska barndom. Mera minnen blir det eventuellt i senare nummer.

Lisbeth Bobacka

Skämtteckningarna har Agnete Sippel tagit från den årligt utkommande lilla röda boken: Parcarsuallit – Parcafolket 2004-2005 av Per Danker i Nutserisoq / översättning Kristian Olsen aaju

(ny bok 2005-2006 utkommer snart)

- Nordpolen tilhører måske Grønland.
- Fint, så kan vi se ned på alle de andre!
- Qalasersuaq immaqa Kalaallit Nunaannut atavoq.
- Torrak, taava allat tamaasa ammut isigisin-naalissavavut.

SYKSY GRÖNLANNISSA

Lapset Siorapalukissa (kuva Tiina Itkonen)

Syksy vei minut Grönlantiin nauttimaan hiljaisuudesta. Vietin 6 viikkoa Pohjois-Grönlannin Qaanaaqissa ja Siorapalukissa ja kolme viikkoa Länsi-Grönlannin Ilulissatissa ja Uummannaqissa.

Grönlannin pohjoisimmassa kylässä, Siorapalukissa, asuu seitsemän kymmentä ihmistä. Edellisen käyntini jälkeen sinne oli rakennettu uusi pesutalo, terveystalo, vesitalo ja koulu. Nyt ei vettä enää tarvinnut hakea vuorilta tai

hakata jäävuorista, vaan sitä sai suoraan vesitalolta. Uudessa koulussa oli 4 luokkahuonetta, pieni kirjasto, tietokonenurkkaus ja keittiö. Koulua juhlistettiin ilotulituksella.

Miehet Siorapalukista olivat ahkerasti pyytäneet hylkeitä, kun naiset olivat ahertaneet hylkeenahkojen kimpussa pesutalossa. Kyläläiset kertoivat tämän vuoden olevan parempi hyljevuosi kuin viime vuosi. Toisina päivinä metsästäjä saattoi ampua jopa kymmenen hyljettä. Ikuo, metsästäjä Siorapalukista, otti varaslähdön metsästäjällä mursun syyskuussa - tavallisesti mursuja metsästetään loka-marraskuussa.

Ystäväni Pohjois-Grönlannissa kysyivät, onko minulla kiire kun kävelin niin nopeasti. Pikkuhiljaa mukauduin kyläläisten kiireettömään elämäntapaan ja unohdin kaikki aikataulut. Jos sää oli hyvä, niin saatoin lähteä metsästäjien kanssa merelle.

Meri jäättyi Qaanaaqin edustalla ensimmäisen kerran lokakuun alussa. Tällöin miehet ajoivat koira-valjakoillaan jäälle pyytämään hylkeitä. Lapset luistelivat peilikirkkaalla jäällä. Minä uskaltauduin uudelle jäälle kävelemään, vaikkakin kaipasin kotiin jääneitä naskaleita. Niillä olin kerran Suomessa tullut ylös suksineni avannosta. Kävellessäni Juulutin kanssa jäällä Qaanaaqin edustalla koin ilmiön, joka tuntui pelottavalta. Jään pinta nousi ja lasi jalkojemme alla maininkien mukana. Vain notkea meren jää voi muodostaa tällaista aaltomaista liikettä. Aurinko näyttäytyi Qaanaaqissa viimeisen kerran kahdeskymmenesneljäs lokakuuta.

Vain viikkoa ennen auringon talvilepoa matkustin Ilulissatiin. Olin odottanut viikon lentokonetta, joka ei päässyt lentämään huonon sään takia. Ilulissatissa vietin aikaani Sermermiutin kallioilla, ihailen valtavia kerrostalon kokoisia jäävuoria. Uummannaqissa tutustuin maailman pohjoisimman lastenkodin arkeen.

Tiina Itkonen

Tiina Itkonen, Inughuit, Libris 2004 Inughuit on Tiina Itkosen valokuvateos grönlantilaisista polaarieskimoista, maailman pohjoisimmasta kansasta. Inughuit-teoksessa on 164 sivua ja 105 nelivärikuvaa. Kirjan tekstit ovat ranskalaisen antropologian professorin Jean Malaurien, suomalaisen eskimologin Eva Janssonin ja valokuvaaja Tiina Itkosen käsialaa. Kirjan tekstit ovat suomeksi ja englanniksi, erillisenä liitteenä myös tanskaksi ja grönlanniksi.

Inughuit - näyttely on ollut esillä Frankfurtissa, Helsingissä, Kööpenhaminassa, Lontoossa, Normandiassa ja Pariisissa. Inughuit-kirjan jäsenhinta on 35 € (ovh. 43 €)

Tilaukset: Agnete Sippel, Uppik/Pohjola-Norden,

UPPIKIN HALLITUS / UPPIKS STYRELSE 2005 - 2006

Vald på Uppiks årsmöte den **18 april kl.18.00** på Café Engel, Senatstorget, Alexandersg 26 /Aleksanterinkatu 26.
Valittiin Uppikin vuosikokouksessa 18.04.2005 klo 18.00, Café Engel, Senaatintori,

Pj/ordf.	Fil.lic./författare Timo Malmi Sammonkatu 22 A 14 33540 TAMPERE	timo.malmi@uta.fi gsm 050-561 7667 www.uta.fi/-titima
Varapuh./Vice ordf	Författare Sinikka Salokorpi Kettutie 4 A 32 00800 HELSINKI	sinikka.salokorpi@kolumbus.fi puh (k) 09-7593818 gsm 040 -545 2664
Varsinaiset jäsenet/Ordinare ledamöter		
	Photographer Tiina Ikonen Hiihtomäentie 28 B 18 00800 HELSINKI	mail@tiinaitkonen.com gsm 040-533 3390
	Aira-Liisa Roiha Kuggränden 3 B 10 01620 VANDA	aira-liisa.roiha@kko.kl-deaf.fi tfn. (hem) 09-891538 (k) gsm 040-5246843
	Lisbeth Bobacka Gamlasvägen 8 F 44 00420 HELSINGFORS	lisbeth.bobacka@pp.inet.fi gsm 050-441 4841
ADMINISTRATION/HALLINTO		
Verksamhetsledare/ Toiminn.joht. Medlemstidning/ Jäsenlehti	Pol.kand. Agnete Sippel Pohjola-Norden Sibeliussgatan 9 A 00250 HELSINGFORS	agnete.sippel@pohjola-norden.fi gsm 050-3691648 tfn (tj/työ) 09-454 20812 fax 454 20820 tfn (h/k) 09-7593 818
ÖVRIGA/MUUT		
NANOQ, Arktiska museet NANOQ, Arktinen museo	Pentti Kronqvist Fäboda, 68600 JAKOBSTAD	gsm 050-583 0222 tfn/puh 06-7293 679 fax 06-7293679 tfn. h/k 06-724 8502
Grönlands sprogsekretariats Finland	Lektor, Per Langgård Härkätie 371 21490 MARTTILA	kievari@oxenroadinn.fi tai/eller kontor i pl.oqaasileriffik@greenet.gl tfn. 02-4846 049 tai 02-4846062 fax 02-4846 122 gsm 050-3503366

Qaanaq syyskuussa (kuva Tiina Itkonen)

*Kissat nauttivat kalliolla
(Kuvat kirjasta "Kissat kertovat"
kuva Sinikka Salokorpi)*

Tiina Sermermiutin kallioilla (kuva Tiina Itkonen)

Lehden ovat toimittaneet Agnete Sippel ja/och
Tidningen har redigerats av Aira-Liisa Roiha

Kansikuva / Pämbilden Kristian Olsen aaju
Painopaikka / Tryck Oy Nord Print AB

Koirat Qaanaqissa (kuva Tiina Itkonen)